

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 44/2024)

София, 20 ноември 2024 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 14.11.2024 г.	3
1.1	Реколта от слънчоглед и царевица за зърно.....	3
1.2	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди.....	3
1.3	Площи и производство от трайни насаждения	4
2.	Есенна кампания.....	4
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	5
3.1	Зърнени и маслодайни култури	5
3.2	Плодове и зеленчуци	5
4.	Цени	7
4.1	Зърнени и маслодайни култури	7
4.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и общински служби по земеделие, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 14.11.2024 г.

1.1 Реколта от слънчоглед и царевица за зърно

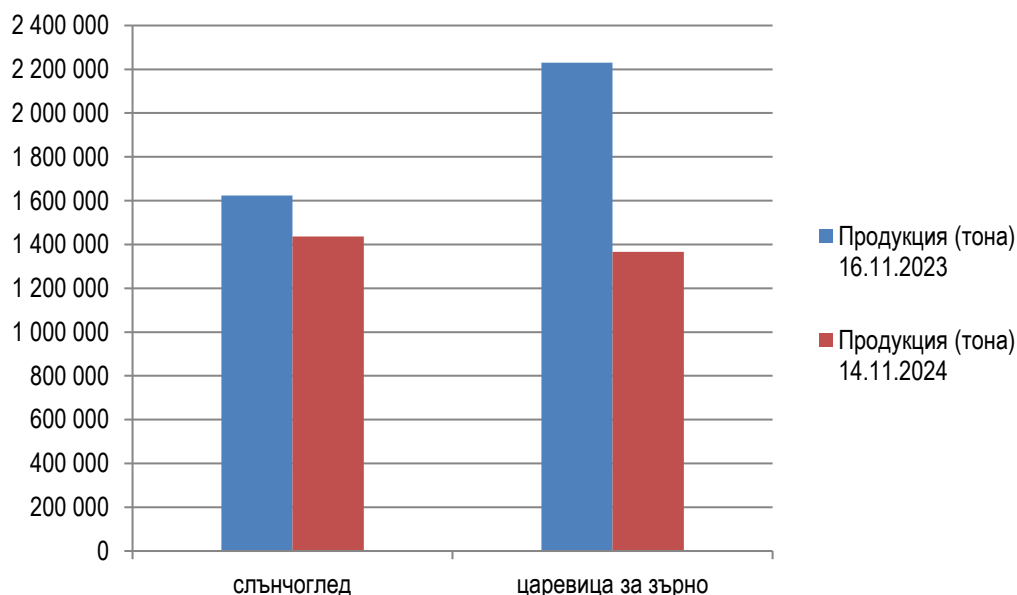
По оперативни данни, към 14 ноември 2024 г. прибраната реколта от слънчоглед и царевица за зърно е съответно с 11,5% и 38,7% по-малко на годишна база, главно вследствие на получените по-ниски средни добиви от декар през настоящата година.

Реколта от слънчоглед и царевица за зърно към 14.11.2024 г., ха

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
слънчоглед	860 039	921 805	860 039	921 749	1 623 214	1 436 648	189	156	7,2%	7,2%	-11,5%	-17,5%
царевица за зърно	534 848	510 112	528 818	500 513	2 229 882	1 366 422	422	273	-4,6%	-5,4%	-38,7%	-35,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

Продукция от слънчоглед и царевица за зърно към 14.11.2024 г., сравнено със същия период на 2023 г.

1.2 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

При съществено повече засадени площи и повишен среден добив, на този етап производството на полски домати бележи ръст от 33,4% спрямо година по-рано. Продукцията от пипер на открито също надхвърля миналогодишната, макар и слабо – с 3%. Засега по-малко са прибраните количества картофи (с 11,6%) и зеле (с 6,7%).

От началото на 2024 г. до момента оранжерийното производство на домати се свива с 29,9% на годишна база, а това на оранжерийни краставици – с 9,3%.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 14.11.2024 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	7 483	6 629	7 236	6 386	119 895	105 935	1 657	1 659	-11,4%	-11,7%	-11,6%	0,1%
Зеле	1 412	1 469	1 163	1 144	22 202	20 705	1 909	1 810	4,0%	-1,6%	-6,7%	-5,2%
Пипер на открито	2 248	2 277	2 246	2 246	37 829	38 970	1 684	1 735	1,3%	0,0%	3,0%	3,0%
Домати на открито	2 151	2 552	2 148	2 524	49 880	66 519	2 322	2 635	18,6%	17,5%	33,4%	13,5%
Домати в оранжерии	533	522	532	512	55 655	39 034	10 461	7 624	-2,1%	-3,8%	-29,9%	-27,1%
Краставици в оранжерии	427	424	423	419	50 248	45 590	11 879	10 881	-0,7%	-0,9%	-9,3%	-8,4%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* Включва и корнишони

1.3 Площи и производство от трайни насаждения

Последните оперативни данни сочат увеличение на продукцията от десертно грозде, малини, орехи и круши в границите от 2,1% (грозде) до 21,8% (круши) спрямо същия период на миналата година. При десертното грозде и малините това се дължи изцяло на повишената продуктивност от декар, докато при орехите и крушите се отчита и нарастване на реколтираните площи. Прибраните количества винено грозде и ябълки изостават съответно с 13,2% и 15,8% на годишна база.

Площи и производство от трайни насаждения към 14.11.2024 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	16.11.2023	14.11.2024	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 249	4 106	4 166	3 780	42 038	35 399	1 009	936	-3,4%	-9,3%	-15,8%	-7,2%
круши	561	618	555	618	2 925	3 562	527	576	10,2%	11,4%	21,8%	9,3%
орехи	8 026	8 540	7 553	8 182	6 153	7 284	81	89	6,4%	8,3%	18,4%	9,9%
малини	1 752	1 737	1 752	1 737	6 307	6 600	360	380	-0,9%	-0,9%	4,6%	5,6%
лозя винени	29 231	28 235	29 229	28 124	148 982	129 386	510	460	-3,4%	-3,8%	-13,2%	-9,8%
лозя десертни	2 695	2 586	2 695	2 586	12 378	12 642	459	489	-4,0%	-4,0%	2,1%	6,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Есенна кампания

Към 14.11.2024 г. засетите площи с основните есенни култури за реколта `2025 са с между 1,1% (пшеница) и 11,5% (ръж) повече в сравнение с година по-рано.

Засети площи с есенници към 14.11.2024 г. (ха)

	16.11.2023	14.11.2024	Изм., %
пшеница	1 022 973	1 034 531	1,1%
ечемик	130 042	141 832	9,1%
маслодайна рапица	95 755	98 201	2,6%
ръж	3 874	4 318	11,5%
тритикале	9 918	10 266	3,5%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през първите два месеца на текущата 2024/25 пазарна година (юли и август 2024 г.) от страната са изнесени общо 1 544,9 хил. тона пшеница, което е със 7,9% по-малко спрямо аналогичния период на миналия сезон. Същевременно, експортът на ечемик нараства близо три пъти, до 480,9 хил. тона, а този на рапица – с 94,9%, до 61,4 хил. тона.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Изминалата 2023/24 пазарна година приключва с по-нисък износ спрямо предходната година както при царевицата - със 17,7% (1 035,5 хил. тона), така и при слънчогледа – с 15,1% (677,5 хил. тона).

Внос на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Макар да бележи ръст от 35,6% на годишна база, внесеното количество пшеница за периода юли - август 2024 г. остава ограничено - 20 хил. тона. Доставките на рапица спадат с 41,6% спрямо същия период на 2023 г., до 14 хил. тона, а тези на ечемик - с 13,5%, до едва 183 тона.

Внос на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През изтеклата 2023/24 пазарна година в страната са внесени 691,2 хил. тона слънчоглед, което е с 6,2% по-малко на годишна база. Още по-сериозно намалява вносът на царевица - с 20,8%, до 34,8 хил. тона.

3.2 Плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – август 2024 г. вносът на пресни зеленчуци е в размер на 192,6 хил. тона, с 5% под нивото отпреди една година.

При импорта на пресни плодове също се наблюдава намаление – с 1,6%, до 252,1 хил. тона.

**Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през м. януари – август
2024 г., сравнено със същия период на 2023 г., тона**

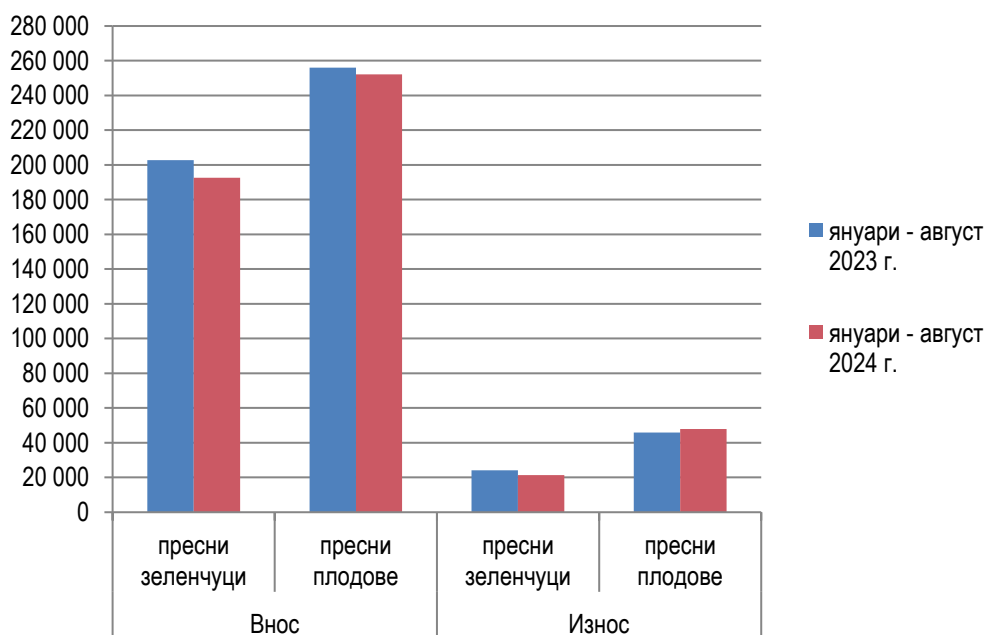
Поток	Продукти	януари – август 2023	януари – август 2024	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	202 786	192 624	-5,0%
	пресни плодове	256 048	252 060	-1,6%
Износ	пресни зеленчуци	24 211	21 316	-12,0%
	пресни плодове	45 971	47 885	4,2%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни 2024 г.), обработени от МЗХ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Понижението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-малките доставки на картофи – със 7,2 хил. тона (21,4%) и краставици и корнишони – с 2,8 хил. тона (13,8%). Спадат и влезлите в страната патладжани (-22,4%), тиквички (-3,1%) и сладки пиперки (-0,8%), докато при морковите, гъбите, лука, зелето и марулите е налице увеличение в границите от 4,4% (моркови) до 29,4% (марули).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Близо половината от целия внос на пресни плодове в рамките на периода януари-август 2024 г. се формира от цитруси и банани - общо 115,1 хил. тона, с 4% по-малко на годишна база. Следват доставките на ябълки, които нарастват с 19,1%, до 32,4 хил. тона. Внесените количества круши, черупкови плодове и грозде са съответно с 10,4%,

34,4% и 34,9% над отчетените година по-рано. Слабо намаление се наблюдава при черешите (-1,2%) и дините (-4%), а по-сериозно – при прасковите (-9,5%), кайсиите (-18,9%), ягодите (-19,2%), кивито (-36,3%) и пъпешите (-49,2%).

През първите осем месеца на 2024 г. от страната са изнесени 21,3 хил. тона пресни зеленчуци и 47,9 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 12% по-малко и с 4,2% повече в сравнение със същия период на 2023 г.

При зеленчуците най-значително като количество се свива реализацията на домати - с 2,3 хил. тона или с 21,6%. Съществено по-малко са и изнесените краставици (-11,5%) и гъби (-63,5%). Сред останалите по-значими продукти, нараства експортът на сладки пиперки (+14%) и лукови зеленчуци (+63,1%).

Голяма част от регистрирания износ на пресни плодове през наблюдавания период на 2024 г. представлява реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове - 22,3 хил. тона, с 8,8% под нивото отпреди една година. Експортът на череша и вишна нараства над два пъти на годишна база, а този на черупкови плодове - с 67,5%. Отчита се сериозно увеличение на изнесените ябълки, круши, кайсии, грозде и сливи, но като цяло количествата остават сравнително малки. Свива се реализацията на дини (-8,3%), ягоди (-40%) и праскови (-54,8%).

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 13 ноември 2024 г. се наблюдава повишение на изкупните цени на основните зърнени и маслодайни култури в рамките на 0,5% (царевица) - 5,7% (слънчоглед) на седмична база.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 13.11.2024 г., лв./тон без ДДС

	15.11.2023	06.11.2024	13.11.2024	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	385	387	390	1,3	0,8
Фуражна пшеница	359	363	369	2,8	1,7
Ечемик	341	335	344	0,9	2,7
Царевица	377	380	382	1,3	0,5
Слънчоглед	679	982	1 038	52,9	5,7
Рапица	*	*	*	-	-

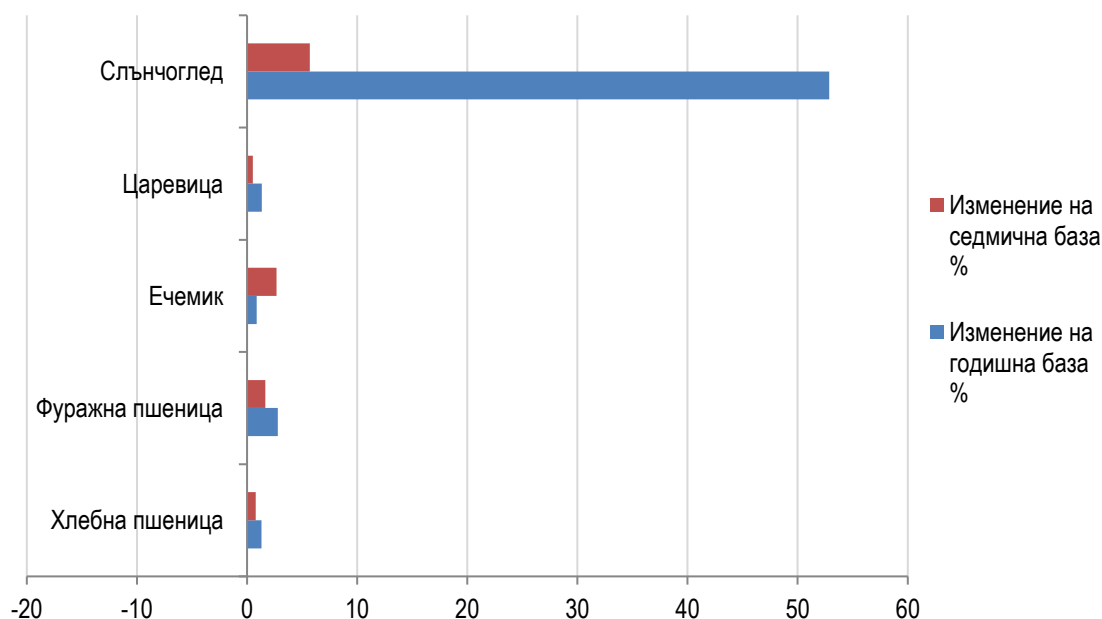
Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Така, слънчогледът вече се търгува с 52,9% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. Годишното увеличение на цените на зърнените култури е все още

слабо изразено - от 0,9% (ечемик) до 2,8% (фуражна пшеница).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 13.11.2024 г.

4.2 Плодове и зеленчуци

При предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата се отчита поскъпване на оранжерийните домати и краставици, зелето и десертното грозде с между 4,9% (домати) и 8,6% (грозде) спрямо предходната седмица. Цената на картофите остава без промяна на седмична база, докато тази на ябълките се понижава с 0,6%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 15.11.2024 г., лв./кг

	17.11.2023	08.11.2024	15.11.2024	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,28	1,19	1,19	-7,0	0,0
домати (оранжерийни)	3,40	3,24	3,40	0,0	4,9
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,85	2,78	2,95	3,5	6,1
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,73	*	*	-	-
пипер (червен)	2,09	*	*	-	-
зеле	0,98	1,10	1,18	20,4	7,3
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-

	17.11.2023	08.11.2024	15.11.2024	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	*	1,78	1,77	-	-0,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	2,57	2,69	2,92	13,6	8,6

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Към средата на м. ноември 2024 г. средните цени на едро на зелето и десертното грозде бележат ръст от съответно 20,4% и 13,6% спрямо година по-рано. По-слабо са поскъпнали оранжерийните краставици - с 3,5%. Оранжерийните домати се предлагат на ценовото ниво отпреди една година, а единствено при картофите е налице поевтиняване – със 7%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 15.11.2024 г.

